

26. : 37.
AUSPICE ET DUCE JESU CHRISTO!

DISSERTATIO METAPHYSICA,

De

PERFECTIONE

TRANSCENDEN-

TALI,

In Regiâ Academiâ Aboënsi;

Censente & Consentiente Am-

plissima Facultate Philosophica;

SUB PRÆSIDIO

PRÆCLARISSIMI VIRI

DN. M. PETRI HAHN,

Scientiæ Naturalis Professoris or-

dinarij celeberrimi, Præceptoris & Promo-

toris jugiter suspiciendi,

PRO GRADU MAGISTERII, ejusdemq; in Phi-

losophia privilegiis atq; honoribus obti-

nendis,

Candidæ differentium censuræ ac *rejectionis*

submissæ à

MAGNO M. CHORINO,

Wex: Smolando Alumni, Reg.

In Auditorio Sup. & Max: ad diem 16. Julii,

Anni M. DC. LXXXV.

Exc. apud JOHANNEM L. WALLIUM A. T.

Reverendissimo ac Amplissimo Domino,

DN. M. JONÆ SCARINIO,

Inclytæ Diœcesios Wexionensis Episcopo eminentissimo, Consistorii Ecclesiastici Antistiti Gravissimo, Gymnasia Scholarumq; in dicta Diœcesi Ephoro accuratiss; in Christo Patri & Patrono magno, humilima mente

æternum suspiciendo:

Admodum Reverendo & Praclarissimo Viro,

DN. M. ENEVALDO WIDBECCHIO,

Civitaris Wex; Pastori & Archipræposito meritiss; , Consist. Adfessori Graviss; , Mecœnati quavis observantia submisse colèdo

Sicut &

Pl. Reverendis & Praclar: Viris ac Dominis,

DN. M. JOHANNI SPAKIO

Pastori in Åsheda dignissimo, ut & Præposito in Öpvidingahärady attentissimo, u quondam Nutritio meo liberalissimo, it nunc Fautori indubitatissimo.

DN. M. ANDREÆ LITHOMANNO

In Gymnasio Wex; S.S. Theol. Lectori Primario, & Consist. Adfessori dexterrimo.

DN. M. ABRAHAMO KROKIO

In Gymnasio Wex; itidem S.S. Theol. Lectori & Consist. Adfessori laudatissimo,

DN. M. JOHANNI COLLIANDRO

In Gymnasio Wex; Eloquentiæ Lectori & Consist. Ass; solerti, Fautoris optimi

SALUTEM ET PROSPERITATEM!

Rex Alexander, Reverendissime Præsul, Vosque Admod. Plurimumque Reverend. & Clariss: Dnn. Archipræposite, Præposite, Confistoriales & Lectores submissè & officiosè colendi, generosi homo Spiritus ad rupem situ multum editam veniens expugnaturq; difficilem, milites in montis verticem ascensuros alloquutus est; quamvis decies præcipes devolvamini, imò centies, millies: toties ardentiori ac inflammatori Spiritu iter idem arripietis, ut sic tandem ad eundem verticem advoletis. Sed quorsum hæc; dum ego verborum istius fui memor, Ampl. Dn. Episcopo, Archipræposite meritissime, Fautoresq; æterna animi observantia honorandi, dubitatio magna, animum meum à

prima juventutæ face gravissimo pauper-
tatis onere pressum. Et nihil magis in-
votis habentem, quam uti, si non exi-
miam, saltem aliquam, Et quæ extra
indotium me collocaret vulgus, eruditi-
onem consequeretur, Et frugem studio-
rum nancisceretur, sæpe in diversa distra-
xit Et dubium reddidit; Ope tamen Di-
vina fretus, quamvis me successus sæpe
desituerit, deterrueritq; labor, non con-
tinuo desistendum vel desperandum ani-
mo volutavi. Quocirca hoc qualecunq;
exercitium Academicum Tantorum Vi-
rorum aspectu sane indignum (id namq;
prolixius tractare in animum induxi,
sed propter rem angustam domi desiste-
re sum coactus) inprimis ad T. Ampl.
Reverendissime Præsel, ad instar devo-
tissima subjectiois Et gratitudinis, imo
perseverantia in superando paupertatis
discrimine Symbolum, pedes jam humi-
limo

ſimo depono animo, ſubiectiſſimè rogi-
ans, ut benigne hunc ſtudiorum Acade-
micorum foetum aſpicias, & me humi-
liſſimum clientem ſerena gratia foveas,
qua de re dubitare, nefas duco, cum Re-
verendiſſ: Præſul ſit inexpugnabilis
in literas & his addiſtos, comitatis e-
xemplum. Tibi etiam, Archipræpo-
ſite Graviffime, vere literatorum
Promotori & Patrono, munuſculum hoc
chartaceum ſubmiſſa mente dicatum
offero, ſpe inviſta, ut me favore tuo pro-
movere velis. Vobis itidem Fautori-
bus, Conſiſtorii Aſſeſſoribus ac Le-
ctoribus commendatiſſimis hoc li-
terarii ſpeciminis quicquid eſt, offero.
Intuemini atq; complectemini ergo hanc
meam intentionem ſereno vultu, & be-
nevoli ſtudiorum meorum Patroni eſte
& promotores. De Cetero, Vale Mu-
ſarum Fautor & delicia, Reverendiſſ:
Præ-

Præsul! Affulgeat Tibi Cœlestis gratia
serenitas, ut quicquid prosperum, quic-
quid illustrando ordini Ecclesiastico ac
literario servit, diu T. Ampl. oriatur;
Absit quicquid caliginis obscurare ista
omnia queat, & tandem, sed sero, T.
Ampl. omne caducum hoc, quod noster
novit orbis, supergressa, Divinum inter
beatiores attingat honorem! Vige &
Tu Admodum Rev. Archipræpo-
sita, & Te Deus T. O. M. quam diutif-
sime salvum & incolumem conservet,
omniq; benedictionum genere impleat!
Valete pariter & Vos, Promotores o-
ptimi, sinatq; vos Deus his in terris
diu ac feliciter superstites esse! Id u-
nice cupit

Reverendissimi Dn. Præsulis
Adm. Rev. Dignitatis Tuæ

Plurimum Rev. Vest. Dignitatum

Devotus & humilimus cultor
MAGNUS M. CHORINUS.

VIRO - JUVENI

*Et Ingenuarum Artium & Virtutum cultu
condecoratissimo,*

DN. MAGNO CHORINO,
Sanioris Philosophiæ Candidato
solertissimo, Amico perdi-
lecto:

Ore doces placido quæ sit Per-
fectio rerum
Quas scitè effinxit cœlipotens
Dominus.
In tantis cœptis tibi gratulor, au-
guror, atq;
Esse paranda brevi, digna bra-
bea. Vale!

*Quamvis pluribus impeditus,
L. ismen Mq. congra-
tulabar*

SIMON Zälpo
Met. & Log. Prof. Ord.

Ad VIRUM-JUVENEM,

Virtutum & eruditionis splendore con-
spicuum,

DN. MAGNUM CHORIIN,
Philosophiæ Candidatum solertissimum,
Amicum & Commilitem meum dile-
ctum, de *Perfectione Transcendentali* do-
cte disputantem, gratulatio ad co-
gnomen adludens;

Felix qui reperit de re cognominis
usum,
Is modo, quod pulchrum, nomen &
omen habet.

Nobilis Ebræis CHORIM, perdocte CHO-
RINE,

Dicitur; ingenio Nobilis esse potes,
Qui recte vivis, qui curas esse quod
audis;

Virtus, virtutis non placet umbra mihi.

AND. WANOCHIUS
Phil. Præf. & Hist. Prof.
h. t. Fac. Phil. Dec.

I.N.D.

I. N. D.

THESES. I.

Datur *perfectio* transcendentalis, formaliter distincta ab ipso ente, diciturq; voce origine latina & variæ significationis.

Ex his.

Duo sunt theses hujus membra, scilicet 1. *Existentiã*, 2. *vocis perfectionis descriptionem nominalem expendit.*

§. I.

Nullent hic Metaphysicorum non pauci, doctrinamque de *perfectio-
ne* transcendentali sicco prætereunt pede, contendentes eam non esse affectionem entis, sed ipsam ejus essentiam, alio tantum nomine expressam, & ideo potius ad synonyma esse reducendam. Ast illorum sententiam

assensu excipere haud possumus; intempestivum namque silentium.

§. II.

Existere igitur perfectionem transcendentalem formaliter distinctam ab ipso ente, variis sufficientium rationum momentis, ex philosophia petitis, satis evidenter evincitur, hoc modo: *Quodcumque intime imbibit ipsum ens, & tamen in conceptu suo ipsum ens non includit, illud est affecto ipsius entis; at perfectio talis est; ergo.* Major jubare meridiano clarior. Minor probatur; nam perfectio licet cum ente habeat magnam cognationem, ipsamque entitatem realiter & πραγματικῶς implicet, tamen ipsam entitatem non includit & imbibit formali ratione, quia formato conceptu formali perfectionis, qui consistit in indefectione in essentia, Intellectus non dum acqveiscit, sed ad priorem respicit, nempe ad 7^m entis à quo deinceps motu retrogrado ad secundarium, qui ex eo fluit, progreditur conceptum. Frommius l. 2. c. 2. dicit: cum concipimus essentiam præcisè, concipimus quidem rem perfectam; interim

rim tamen non simul intellectus noster
distincto & expresso conceptu intuerur
ipsam indefectionem, etsi ipsa implicetur
sub voce essentialis (uti Scheiblerus
loquitur l. i. c. ii. n. 38.) Quemadmo-
dum cum essentialiam apprehendimus,
rem unam apprehendimus, ita tamen,
ut non simul distinctè & expresse pe-
netremus indivisionem. Ergo perfe-
ctio habet propriam conceptibilitatem,
& per consequens formaliter ab ente
distinguitur. Deinde etiam hoc nota-
tu dignum; quod paronymice saltem
perfectio ens respicit & de eo dicitur,
dum ens perfectum dicere fas est, non
ipsam perfectionem. Etsi igitur, ut ait
Thuronius *perfectio* materialiter & con-
cretive ipsam essentialiam implicat & con-
notat, adeoque sit ipsum ens à parte rei,
abstractive tamen & formaliter consi-
derata ipsum ens non est, sed interce-
dit hic discrimen quoddam à parte con-
ceptus: *Nam quod realiter est ipsa essentialis,*
non statim est de essentiali. Aliud eniam est,
ut loquitur excellentiss: Doctor Calov.
realis vel essentialis identitas, aliud est

psius rei vel essentiae propria formalitas. Ita *perfectio* est realiter ipsa entitas, non tamen est de entis essentia vel formali ratione. Quamvis igitur perfectio sit conceptus generalissimus, tamen inde non potest evinci, perfectum transcendentaliter sumptum, ab ente nullo plane modo distingui, & esse ipsum ens sive essentiam; nam eo ipso declaratur id, quod materialis vicem sedit, & in hoc *perfectio* cum ente convenit, uti diximus. Nam etiam enti, quod cum perfectione aequale patet, tribuitur: Idcirco formale adjicitur, quod *perfectio* sit affectio ens denominans, ut videre est in descriptione reali: fluit enim perfectio ex ipso ente tanquam essentielle consecutivum; nam competit enti a posteriori in ordine concipiendi & cognoscendi, quod sufficit ad rationem perfectionis. Quidam perfectionem (ut & alias affectiones) vocant conceptum transcendentalem secundarium, quia aequale ac ens omnia praedicamentorum genera transcendit; verum non aequale primo. Entis enim conceptus
primum

primum ferit intellectum nostrum; perfectio vero non primo illum terminat, sed consequitur deum primum & summum conceptum, qui perfectioni fundamentum præbet. Itaq; quamvis perfectio de suo subjecto per causam rigide sic dictam demonstrari nequit, quia est conceptus generalissimus, ut evictum, sufficit tamen illum conceptum de ente affirmari posse mediante causa virtualiter tali, quam scilicet per modum causæ live rationis à priori concipimus, quia in demonstrando non minorem parit certitudinem, quam causa in rigore sic dicta. Vid. nostratis Theologiæ Professori pl: Rev. Mag. Jacobi Flachsenii colleg. Log. de phil. in genere Sect. 2. ax. 4. & part. 3. cap. 8. th. 5. Concludimus itaq; nostram assertionem hoc argumento: *Quicumq; conceptus, expresso sermone entis, non distincte atq; clare exprimitur, sed consequenter ab eo deum fluit, ita ut cum eo reciprocari possit, ille est genuina entis affectio; atqui conceptus perfectionis transcendentalis talis est; Ergo. Major probata est: Minor roboratur; Quoniam*

et si perfectio tam arctum imo indissolubilem cum ente habeat nexum, ut realiter ab ea non distingvatur (hæc enim conditio non requiritur ad affectionem absolute, sed ad talem nempe prædicamentalem; affectiones enim corporis realiter differunt à corpore, ut res à re, non ita affectiones Entis: distinguendum igitur inter affectiones prædicamentales & transcendentales) tamen non præcisè & quoad clarum perfectionis conceptum. Sic primum existentiam ipsius entis concipimus, seu quod existit, suppresso quasi atq; recto nomine ens conceptibiliter ipsam etiam perfectionem certa ratione involvit. Unde Auctores, qui perversam hanc sententiam, quod scilicet perfectio essentialiter sit entis synonymum, tenacissimis arripiunt ungvibus, nodum hunc minime penetrare videntur; nam ipsis placet, perfectionem hac ratione non tantum quo ad materiale, sed etiam quo ad formale esse unum idemq; cum ipso ente; adeo, ut non formalis rationis quidem distinctio inter illa admitti possit,

§. III.

Comprobata sic, ut speramus, perfectionis existentia, accingimus nos ad ipsius vocis originem, ipsamq; existentiae considerationem subjungimus, de qua siquidem non operæ pretium est multum dicere, abstinemus à prolixitate; nam non multis verbis eget veritas, sed simplici brevitate contenta est probè. Si enim vivere posset homo sine cibo, etiam panem parceret. Non dubitamus igitur *perfectiōis* vocabulum suam trahere originem, à verbo sat cuiusvis obvio, nempe *perficere*.

§. IV.

Enodata sic pro ratione instituti leviter etymologia; cum *perfectiōis* nomen ad varia possit applicari, proximum est ut variam ejus significationem, & quomodo nostro convenit scopo, attendamus, ne infeliciter in ignota cogamur errare sylva. Sumitur itaque *perfectio* (a) vel prout consideratur effectivè seu transitive, & in sensu causali, quomodo denotat actum efficientis, quo res aliqua perficitur: & græcè venit nomine

τελειώσιως, quæ indicatur perfectio quæ
est ab extrinseco. Et hanc excellen-
tissimus Doct. Calov. dicit duplici ratio-
ne spectari posse: Cum in ordine ad
causam producentem, quam denomi-
nat perficientem, & in qua præsupponit
virtutem & potentiam agendi; quod est
perfectio. Tum in respectu ad o-
pus productum, quod dicitur effectum
& perfectum, & in quod infertur poten-
tia perfectibilis, quæ est argumentum
imperfectiois; Nam actio quæ inter-
duo volvitur, agens & patiens, est flu-
xus ab agente, seu principio in patiens
tanquam subjectum. *Illud* perficit, ideo
perfectioem suam obtinet, a quo enim
præsupponit virtutem agendi: *Hoc* per-
ficitur, ideoq; non dum perfectum est.
Quod enim fit, non dum est. *Vel pro*
actu formali, & græce insignitur voce
ἐπιτελειώσιως quæ indicatur perfectio quæ
est ab intrinseco. Hic locum habet
non perfectio illa transitive sumpta, quæ
intelligenda est pro actu effectio perfici-
entis (quia secundum hanc Deus non potest
aliquid

quid perfectum dici, quia non habet ens
independens dependentiam ab alio,
quod ipsum perficiat. At perfectio de-
nominat ens universaliter; Cum omne
ens habeat perfectam essentiam: Sed
possessive quando sumitur pro actu for-
mali: Sed hic observatu dignum est,
quod perfectum hic intelligimus non
juxta primam impositionem, ubi vox
consideratur ex sua origine, sed tran-
sumptionem, quã Arist. 2. Top. c. 4. vocat
μεϊάληψιν εἰς ὄνομα γνωριμώτερον, transum-
ptionem in nomen manifestius, h. e. quæ
explicat vocabulũ per æquipollens *γνω-
ριμώτερον*, vel perfectum non participiali-
ter sumptum, quod infert respectũ ad ali-
quod perficiens, sicut omnia participia
passiva explicantur per respectum ad a-
gens, sed nominaliter, quod perfectio-
nem habet intrinsecam cum præcisione
respectus ad agens & dependens; per-
fectum enim consistit in negatione de-
fectus in essentia, sive illam perfectio-
nem habet aliunde dependentem, sive
non; unde Thomas ait: sed quia in his
quæ

quæ sunt, tunc dicitur aliquid esse perfectum, cum de potentia educitur in actum, transmittitur hoc nomen *perfectio- nis* ad significandum omne illud, cui non deest esse in actu, sive hoc fit per modum perfectionis (id est, productionis extrinsecæ, seu influxus perficientis) sive non: prima igitur impositione vox *perfecti* laborat imperfectione; ab extrinseco enim infert dependentiam.

§. V.

(β) Perfectio formalis sumitur vel ἀπλῶς & absolute, seu in suo in genere, citra collationem cum alio, vel συγκριτικῶς & comparate cum rerum collatione, sic una alterius, ratione imperfecta sæpe dicitur; Sic Deus perfectior est creaturis juxta illud Scaligeri: omnia hæc, non dico singula, sed omnia inquam, atq; etiam cuncta & conferta, ita ut ex ijs unum fiat, si cum Deo conferantur, non solum mutila & manca, sed etiam nihil, imo, sive liceat, sive non liceat dicere minus quam nihil sunt, homo plantâ, non quod imperfectio quædam ijs insit in genere entis, quia
essen-

essentia Dei & essentia creaturarum si absolute & in se consideretur convenit in definitione entis, quam omnia sub definito contenta æque participant, sed quod diversimoda sit perfectionis participatio in speciali essendi ratione. Ita metallum quodvis in se perfectum est, cuprum non opus habet perfectione auri, alias non cuprum sed aurum esset: neq; plumbum perfectiones argenti desiderat. Quodvis sibi satis pulchrum, satis perfectum, satis bonum est. Comparatè tamen loquendo, alia perfecta alia imperfecta. Illa hic loci est **homogenea**, quia cum ente reciprocat, hæc **heterogenea**, quia essentia non potest intendi aut remitti, scilicet in se abstracte: licet *ὑπάρξει* ratione certi subiecti vel suppositi & concrete divisionem admittat: unde Meisner. p. 1, philol. l. 4. c. 3. q. 2. distinguit inter totum & essentiam totius, quod ipsum totum quidem ex partibus confletur & integretur, totius tamen essentia unica sit & simplissima, nullasq; partes prorsus componentes admittat: Componi enim

nim totius est, uti componere partium;
Essentia vero sicut non componit, ita
nec componitur, sed composito unum
& indivisum dat esse.

§. VI

(γ) *Perfectio* est vel *essentialis*, quæ
huc spectat, cujus oppositum non datur;
vel *accidentalis*, quæ contrarium admit-
tit; quæ est (α) *naturalis*, cum res obti-
net ea quæ naturaliter ei competunt,
quæ subdividitur in *internam*, quæ quod-
vis habet debitam *quantitatem*, ita omnes
res tam animatæ quam inanimatæ certa
gaudent quantitate, cum à recta ipsius
orbita non declinent; Cujus imperfe-
ctionis exemplum est gigas excessu, na-
nus in defectu: natura enim cum à Deo
Opt. Max. qui omnia in numero, pon-
dere & mensura fecit, quantitatis acce-
perit terminos quos tueri contendit, plus
ultra si procedit, justā quantitatem ex-
cedit. Non tamen hinc ad infallibile
punctum volumus adstrictam quantita-
tē, sed ut pulcritudinis sua est latitudo, sic
& quantitatis. Non omnes Absalones sūt,
deformes tamen hinc non sunt; sic non
omnes

omnes Adami gaudemus Natura, debita tamen quantitate non censebimur nos carere, *Et qualitatem*, qua omne virtute atq; facultate agendi sufficiente præditum est, adeoq; operari potest juxta suam naturam, ita hominem in statu integritatis salutamus absolutissimum & perfectissimum, unde constat dari imperfectionem qualitatis. *vel* externam ratione finis, qua aliquid finem suum obtinet, ita orator perfectus dicitur, cum id quod intendit & vult oratione persuaserit, vel cum sibi simile quid produxerit; Imperfectus si quid contra acciderit: (b) *Intellectualis*, qua quis virtute Intellectuali præmunitus est v.g. philosophia. (c) *Moralis*, qua quis imbutus est virtutibus moralibus, ideoq; cum sic homo perfectus dicitur, nihil aliud est homo perfectus, quam homo virtute præditus. (d) *Spiritualis*, quæ vel infusa vel imputata. (e) *Cælestis*.

§. VII.

d. Perfectio est *vel partium*, quæ totalitatem partium sibi debitarum dicit, *vel graduum*, quæ in omnibus gradibus debite suæ

suæ perfectionis gaudet quadam excellentia. priorem dicit Doct. Calov. cum transcendentali habere cognationem, vel certe plane coincidere; posteriorem non item, cum nulli dentur gradus essentiae, utpote quæ nec magis nec minus admittit.

§. VIII.

Homonymia hoc pacto enodata, superest ut paucis Synonyma vocis dispiciamus. Perfectum æquipollet toti perfectionis; Scaliger vocat totum sibi. Totum inquit & perfectum idem sunt. Est enim unumquodque totum sibi perfectum, cum eorum quæ habere debet, ei nihil deest. Sic Deum quoque totum dicimus. Quamvis multi huic assertioni obstrepere possunt; quia totum definitur cum mentione partium, sed sciendum totum perfectionale contineri sub toto non ut species, sed improprie & æquivoce. Quare Metaphysici recentiores non faciunt totum peculiare caput, quia in sua disjunctione non exhaurit totam latitudinem entis, Deus enim proprie nec totum

nec pars est. Deinde observandum statuunt Metaphysici, quod Deus possit bifariam considerari. sine ordine ad nostrum Intellectum, & quatenus præter intellectus nostri operam summam in se habet perfectionem. 2. Cum ordine ad nostrum intellectum, qui in eo varias perfectiones concipit. Priori modo si Deus consideretur, totum *positive tale* vocari non potest, quia præter mentis nostræ operationem est ens simplicissimum, nullaq; compositio realis in eo datur. Diximus *positive tale*: nam totum positive sumptum habet suas partes, & propterea etiam propriè & formaliter totum appellatur. *Negative autem* (Totum enim negative sumptum dicitur sic per negativum oppositi, quod scilicet nec sit pars, nec partes habet) ex mente quorundam potest dici totum, quatenus omnes suas perfectiones in simplicissima entitate, & non ex ijs per compositionem tanquam partibus, obrinet. Posteriori vero modo si consideretur, *totum*, & quidem *perfectionale* dici potest; ubi tamen

■

si im-

Si imperfectio importetur, ea non est
in ipso Deo, sed saltem in nostro intel-
lectu, utpote qui ob maximam suam im-
becillitatem Deum fere aliter concipe-
re non potest, quam ut totum quod-
dam: sed sic totum, ut diximus, idem
est ac perfectum & Deus dicitur totum,
quia est Ens perfectissimum. Præterea di-
cit Scheib. c. xi. n. 2. Cum aliis, per-
fectum aliter vocatur bonum, quia quid
prorsus bonum est in se, hoc est, citra
respectum vel denominationem ad
extrinsecum. Hinc vulgo dicitur Bo-
num & perfectum idem. Sed tunc In-
telligendum, ait c. 10. n. 32; Quod bo-
num & perfectum idem sunt, non con-
siderando bonum in tota suæ signifi-
cationis latitudine, sed in quantum bo-
num dicitur, quod est bonum in se.
Estquè sic res bona in quantum non de-
est ei quicquam eorum, quæ ad essenti-
am illius faciunt. Breviter jam discuf-
sis, quæ ὀνοματολογίαῖν attinere videntur,
subjungimus definitionem realem.

Theſ. 2.

THESES II.

Perfectio est affectio Entis unita primaria, qua ens denominatur ex pers defectum in essentia. Doct. Gez. in Ency: p, 124.

Circa hujus thesios enodationem scitu necessarium est, scilicet definitionem perfectam in hisce transcendentalibus non esse expectandam. Hinc tamen non est inferendum, definitiones in transcendentalibus absolute esse imperfectas, quasi mutilatae & inadæquatae essent; verum sensu id intelligendum comparativo, *μετιχως* scilicet & respectu definitionum omnibus numeris absolutarum. Nam descriptiones, quæ alias definitiones imperfectæ dici merentur, transcendentalibus non negantur. Unde facile patet perfectionem accuratè loquendo generis notionem non recipere; exulat namque & exspirat hic ratio generis; perfectio enim est conceptus generalissimus, qui cum ente æque late patet; at generalissimum non potest habere genus.

Q U E S T I O N E S

An perfectio sit peculiaris affectio distincta ab ipsa bonitate, an vero ad eam sit referenda? Aff. prius. Neg. post.

§. I.

TRemulis manibus apprehendimus pomum illud *épidos* quod tantum contentionum ac litium materiam hactenus erudito ordini literarum objecit. Quare cum contradicentium numerus non contemnendus reperitur, qui tanquam pro aris & focis militarunt, perfectionem singularem inter unitas affectiones primarias non constituere affectionem. Itaque nihil conducibilius videtur, quam ut mentem horum auctorum attentius paulo ponderemus; ideo argumenta illorum (quæ etiam B. Thuronius in sua *Metaph.* breviter adducit) singulatim accurata rationis trutina examinabimus, consideraturi, quid in recessu habeant, nostræque opinioni detrahant. Pro negativa sententia, scilicet perfectionem

tionem non esse distinctam affectionem à bonitate utuntur seqq. argumentis.

§. II.

Object. 1. Quod termini præter necessitatem non sunt multiplicandi; Jam autem perfectionem peculiarem constituere affectionem, & seorsim tradere à bonitate nulla evidens necessitas urget; ergo perfectio non est peculiaris constituenda affectio à bonitate, & seorsim tradenda. Major est effatum quoddam Commune in Scholis passim decantatum & omnium consensu approbatum, adeoq; facile declarari potest; Ut enim necessaria omittens peccat & reprehensionem merito incurrit, ita etiam non necessaria & supervacanea ingerens, haud levius impingit. Minoris fundamentum, cui adversa pars superstruit suam sententiam, videtur in hac distinctione stabiliri: Bonum dicitur vel absolutè vel respectivè. Bonum absolutè sic dictum est ipsum perfectum formaliter. Bonum respectivè dictum est illud quod communiter hoc

nomine venit. Resp. Minor, quoniam
evidentissimam redolet falsitatem; itaq;
ad eam facilis est responsio: perfectio-
nem esse affectionem distinctam à bo-
nitate arguunt diversi conceptus for-
males. Illa namq; absoluta est, me-
ramq; in ente indefectionem in essen-
tia; hæc vero respectiva, relationem
sive habitudinem ad voluntatem infe-
rens; Unde Eustachius inquit; ratio
formalis boni, non est ratio formalis
perfecti, ut quidam sibi persuadent;
alioqui bonum, ut sic, non includeret
ordinem seu respectum aliquem tran-
scendentalem ad appetitum, quod com-
muni Philosophorum omnium senten-
tiæ repugnat. Stratemannus in Thea-
tro Metaph. c. 29. quæst. 1. ait: *concedo
bonum in se idem esse ac perfectum, sed bo-
num transcendentale, de quo jam loquimur
est, non à quo aliquid precise bonum in se ap-
pellatur, sed hoc est per habitudinem sive re-
lationem ad ipsam voluntatem.* Probè igi-
tur tenendum, ait B. Thuronius, attri-
buta hæc materialiter & re ipsa, prout
enti identificantur idem esse; Forma-
liter

lter distingui. Perfectio enim prædi-
 catur de bonitate in sensu identico, non
 autem formali; prius ob essentialem i-
 dentitatem, postèrius ob formalem di-
 versitatem; prædicatur namque de boni-
 tate sensu identico, quia unum sunt re-
 aliter cum ente & inter se, non tamen
 sensu formali, quia alia perfectionis, a-
 lia bonitatis est conceptibilitas. Obser-
 vandum quando perfectio tribuitur bo-
 nitati in sensu identico, id fieri i. secun-
 dario & κατ' ἀναλογίαν 2. concrete &
 quatenus essentialiam implicat.

1. *Object.* Quodcunq; dogma pugnat
 cum eruditæ & doctæ antiquitatis una-
 nimi consensu & auctoritate, illud est
 rejiciendum; at statuere perfectionem
 distinctam esse affectionem à bonitate
 tale est. Ergo.

Resp. Laborem veterum magni æ-
 stimamus, sed in omnia illorum verba
 jurare nimium: Sic piaculum esse cen-
 sere, si quis non omnia antiquorum
 scripta approbet, ex homine est Deum
 facere, & vicissim ipsis plusquam ipsis,
 si viverent, vellent, tribuere. Non e-

nim videndum quid fecerint, sed quam bene fecerint veteres. Amicus plato, Amicus Aristoteles, magis tamen amica veritas; non enim sufficit in Palæstra veritatis *αὐτῶς ἔφα.* Adhærendum ergo antiquitati, quamdiu res ipsa non aliud postulat, agendum namq; cum auctoritatibus prudenter, modeste & sapienter. Natura enim affectionum haud ex intentione hominis, sed ex natura propria æstimanda.

3. *Object.* Si tres sunt S. S. Personæ & in plerisq; rebus creatis illarum imago invenitur, tres quoq; erunt affectiones unitæ primariæ; at verum prius; ergo posterius. Majoris consequentia probatur juxta illud Pythagoræ; Omnia sunt tria, & in omnibus tria inveniuntur, ut ergo etiam Metaphysica aliquid habeat, quo cum aliis disciplinis aliisq; rebus hac in parte congruat, retinendum putant esse receptum numerum unitarum.

Resp. Connexionem majoris jure meritoq; inficiamus, illius namq; consequentia nulla, similitudo enim & exigui

qui momenti conjectura est, quia hoc
 pacto non tantum tres unitæ primariæ
 affectiones, sed septem pari ratione pro-
 bari possent, cum septenarius numerus
 quoq; in Scripturis non raro occurrat.
 Septem sigilla. Apoc. 5. v. 1. Septem
 tubæ. Apoc. 8. 2. Septem Candelabra
 Apoc: 1. v. 13. Septem panes Matth. 15.
 34. Hinc veteres peculiarem quan-
 dam vim & ἐνέργειαν numero Septenario
 attribuerunt. Unde etiam sacer & per-
 fectionis dicitur.

§. III.

Pro bonitate itaq; nostræ assertionis,
 ut sensus quæstionis eo fiat evidentior,
 licebit ulterius sic argumentari: Si per-
 fectio ab ente positivo, reali & actuali
 formaliter solum sit distincta, illudque
 proprio conceptu formali & distincto à
 bonitate denominat, utiq; perfectio est
 distincta affectio à bonitate; at verum
 prius, ergo posterius. Connexio pro-
 positionis probatur, quia formalis rati-
 o perfectionis exprimitur per indefec-
 tionem defectus in essentia. Deinde
 contrariæ sententiæ faventis, de unita-

te monitum est egregium. Si alia transcendentia ad suam formalem rationem unum tantum conceptum admittunt, probabile est unitatem multo magis uno conceptu contentam esse. Quomodo ergo tolerari potest, Bonitatem unum habere conceptum absolutum, alterum respectivum?

QVÆSTIO II.

An perfectio addat enti aliquid positivi? Negatur.

§. I.

Perfectiorem esse reale quid & positivum haud inficiamur, quia præter mentis operationem, & nemine cogitante, enti competit: Quod tamen cum grano salis accipiendum esse volumus: aliquid dicente Scharfio Disp. 6. th. 12. reale & positivum dici duobus modis: 1. Quod est res vera & ipsum ens reale atq; positivum, quomodo perfectio (ut & ceteræ affectiones entis) non est reale & positivum quid. 2. Quod non est pure negativum nec à ratione plane confictum, & hoc sensu perfectio

ut &

(ut & ceteræ affectiones) est reale quid
& positivum: Sed perfectionem enti
novam addere essentiam negamus.
Hinc tamen non inferendum perfecti-
onem ab ente realiter distinctam esse;
aliud quippe est reale quid esse, aliud
ab ente realiter distinctum esse; hæc e-
nim conditio requiritur ad affectionem
prædicamentalem. Optime autem fi-
eri potest, ut perfectio sit reale quid,
quamvis non re, sed ratione saltem ab
ente distingvatur; causa est, quia di-
stinctio rationis, quæ oritur ex præcisi-
one intellectus, non est per conceptio-
nem alicujus entis ficti; quod non sit in
re, sed per modum solum inadæquatum
unam rem concipiendi; potest igitur
esse affectio realis, quamvis modus at-
tributionis & distinctionis sit tantum
per rationem; ergo posito, quod per-
fectio sit reale quid, non tamen enti
aliquid reale addit; nam perfectio po-
sitivitatem illam, quam ipsi tribuimus,
non habet in eo, quod enti aliquid su-
peraddit, sed in eo quod ipsum ens im-
plicat & connotat; ut in *in Deo* §. 2.
dixi.

diximus. Deinde si enti adderet aliquid positivi, tunc illud positivum iterum esset ens & perfectum, de quo rursus rediret quæstio; *per quidnam esset perfectum?* Ubi rursus respondendum erit, quod sit perfectum per indefectionem. Sed de hac quæstione eadem redibit quæstio; positivum ne sit an negativum quid, & sic consequenter progressus fieret in infinitum. Perfectio præterea non posset prædicari de ente simplicissimo, si perfectio aliquid reale adderet: Quia certe dicendum, quod ipsum ens simplex sit compositum compositione reali, quod ἀνιφατικόν.

§. II.

Hoc sic evictio, scilicet ipsam perfectionem enti nihil addere positivi, consequens est ut dicamus eam quoque non addere enti aliquam relationem rationis, quia nullum respectum rationis connotat, sed negatione simplici absolvitur, & citra nullum respectum, ἀπλῶς essentiam denominat.

Hilce jam remotis, statuimus perfectionem addere enti propriam suam conceptibilitatem, scilicet negationem defectus in essentia.

Plures quæstiones perfectionem transcendentalem attinentes, primo quidem in animum induxi ventilare; Sed quoniam instituti ratio cum juncta brevitate plura hac de materia elaborare prohibet, proinde hic pedem figere telæq; susceptæ ultimam manum imponere necessum habeo. Sed Te, B. L. conjecta verius in chartâ, quam arte elaborata, meliorem in partem interpreteris, majorem in modum rogo.

*Si Laus honor & gloria Deo Patri,
Filio & Spiritui Sancto in Secula
Seculorum.*

VIRO JUVENI

*Sublimium litterarum, Virtutisq; insi-
gnu cultu Commendatissimo,*

DN. MAGNO CHORINO,
Philosophiæ Candidato meritissi-
mo; pro nomine & Laurea Magistrii
riè obtinenda, de perfectione Trans-
dentali publicè & nervosè differenti, be-
nefactori & Affini multis homini-
bus perpetim colendo:

Assiduos quoniam didicisti ferre labores,
Præmia pro meritis digna repente feres.
Tempore nam longo studiis Tute invigilasti;
Hinc dantur Musis, florida Serta tuis.
Hinc referes meritas laudes, tibi præmia
Musa

Distribuent, capiti laurea Serta tuo.
Sic sudasse juvat studio vigili, artibus olim
Atq; vacasse diu, multa tulisse simul,
Ut summum Aoniæ conscendas Montis acu-
men;

Inde ut desumas præmia larga tibi.
Sic studuisse juvat, sic præmia sumere digna,
Et culmen Phœbi, scandere ovante pede.

Sic

*Sic Chorine juvat Musas coluisse per avum,
Gnaviter & studijs invigilasse bonis;
Virtutis meritum, Sertum, nomenque Ma-
gistræ*

Expetis, hoc cupio cedere rite Tibi.

Hoc virtutis meruit, meruit doctrina sat ampla;

Sis voveo felix, prosper & usq; precor!

*Corde imo Grator Tibi nunc Affinis a-
mande,*

*Quod primam Sophien volvere mente
velis;*

Gratulor isto Tibi, precor hinc, ut gloria surgas

Æterno Domino, post Patriæq; decus! (abor,

Gratulor ex animo Tibi prospera quaq; pre-

cepta regat Dominus! vive, Valeq;, benè!

*Affectu sincero ac prolixo
gratulabatur.*

MAGNUS C. XEN,

Wex. Smolandus.

Pereximie & Præstantissime DN. CHORINE,

Phil. Cand. laudatiss: Fautor honorande.

*C*ertant invicem mortalium in parentes &
præceptores suos studia, æmulantur affe-
ctus, nec sane leviter contendunt bonorum
omnium opera. Æstuat insuper in utramque
partem proclivis amor, fervet mens dubia, quo-

niam

niam illi vitam, ipsum autem vitæ splendore ac
 decus hi istis dedere. Scilicet nemo est nostrum
 tam illiberaliter educatus, cui non una cum
 parentibus, ipsi quoque præceptores, cui non
 Magistri sui, cui non locus ille mutis, ubi ipse
 altus aut doctus est, cum grata recordatione
 in mente versetur. Quod ipsum tantò potiori
 jure perpendere necessum habeo, *pereximie*
Dn. Candidate, quantò fidelior me in
 schola patria, quæ Wexionæ est, annos sat bene
 multos informaveris, nihil hæctenus Tibi
 præstare potui, quo me ab ingrato discernas.
 Qua propter veliam demum occasionem ultro
 arriperem, quâ meum debitum testarer, ac singulariter
 laudandos tuos in studiis Philosophicis
 progressus celebrarem, iam iam instantem
 lauream decantaturus, quam vix ego, nedum
 tu, qui ex invidia factorum gravissimâ paupertatem,
 omni tempore perpessus es, sperare potuimus.
 Nunc itaque meorum votorum summa est.
 Velit *Deus omnipotens*, tot labores digno
 coronare fructu, exantlatis sicque tot sudoribus,
 gratiam demum quietem nanciscaris, ac
 vivas diu Deo, Ecclesiæ, tibi mihiq; & multis,
 gaudio, salutis & commode, quod precatur.

JONAS Swanberg/ W. Smol.

